

Knihovny by měly vsadit na své tradiční hodnoty, ale i reflektovat změny ve společnosti

Profesor Tomáš Kubíček - ředitel Moravské zemské knihovny v Brně měl úvodní referát na **mezinárodní konferenci Kniha ve 21. století**, která proběhla ve dnech 16. – 18. února 2016 na půdě Slezské univerzity v Opavě. Redefinování role knihoven ve 21. století bylo téma k jednání pro letošní jedenáctý ročník. Knihovny tady jsou od 7. století před naším letopočtem a prokázaly, že jsou „nejvíce cool“ vynález stejně jako kniha. Jedná se o silnou značku. Ze všech stran se na knihovny valí různé výzvy a většina odborníků tvrdí, že se musí změnit, jinak zaniknou. Knihovny se vždy přizpůsobovaly svým čtenářům a jejich přáním. Profesor Tomáš Kubíček upozornil na tradiční hodnoty knihoven, na kterých bychom měli stavět. Síla knihoven je možná i v tom, že se celá staletí nezměnily.

„Není těžké dělat věci nové, ale dobré.“ Romain Rolland

Hlavním záměrem konference bylo vytvořit prostor pro propojování poznatků z oblasti knihovnictví, vzdělávání knihovníků, knižního průmyslu a knihoven. Cílem konference bylo propojit teorii s praxí. Na konferenci vystoupila řada renomovaných odborníků z oblasti knihovnictví: ředitel Knihovnického institutu Národní knihovny ČR PhDr. Vít Richter. Informační technologie stále více ovlivňují lidský život a vytváří tlak na proměnu knihovnických a informačních služeb. Jednou z perspektivních oblastí vývoje veřejných knihoven je rozvoj nových služeb v digitálním prostředí. Vít Richter zhodnotil současný stav nabídky českých veřejných knihoven a porovnal současný stav s vývojem v zahraničí. Důležitým faktorem změny jsou požadavky uživatelů a názory veřejnosti na činnost knihoven. Základním limitem rozvoje služeb knihoven v digitálním prostředí jsou omezení vyplývající z autorského práva. Připravovaná novela autorského zákona může být jedním z pozitivních impulzů rozvoje služeb knihoven.

O boření mýtů v kariéře a o mezilidských vztazích pohovořil Pavel Vosoba spisovatel a spolumajitel poradenské firmy M. C. Triton. Ze zahraničních hostů vystoupil např. profesor Dušan Katuščák – dlouholetý ředitel Slovenské národní knihovny v Martině a pedagog na Žilinské univerzitě v Žilině. Až ze Švédska přijela paní Zuzana Helinsky – konzultantka knihovnictví. Abychom uspěli, je třeba vycházet z toho, jak nás vidí naši uživatelé, veřejnost i naši zřizovatelé a snažit se průběžně najít odpovědi na otázky např.: jaké služby a produkty si naši uživatelé přejí nejvíce; jak nastavit mix služeb na všech místech tak, aby byl uživatel co nejvíce spokojen; ukázat, jak knihovnické služby, zdroje a sbírky pomáhají vytvářet hodnoty pro jejich mateřské instituce, a to jak okamžitě tak i v delší perspektivě; jak průběžně, levně a efektivně propagovat naše služby, jak maximalizovat užitečnost jednotlivých výdajů a další.

Zajímala nás i situace v Polské republice, pozvání přijali kolegové z prestižních univerzit, kde se vyučuje knihovnictví – Pedagogická univerzita v Krakově, Slezská univerzita v Katovicích, Univerzita v Lodži a Univerzita Mikuláše Koperníka v Toruni. Leitmotivem konference byly dvě otázky směřující ke knihovnám: „Ostrov v moři informací?“ a „Oázy v neklidné době?“ Hlavními tématy byly digitální služby, kyberprostor knihoven a trendy a směry vysokoškolského vzdělávání knihovníků. Ale i role knihoven jako center znalostí pro 21. století, jak by mohly a měly prospět ke zmenšování „digitální přehrady“ mezi lidmi. Jakou roli hrají a chtějí hrát v budování místních komunit a další.

Závěr konference, na kterou se sjeli knihovníci, vedoucí knihovnicí z celé republiky a pedagogové z různých českých i zahraničních univerzit, patřil paní ředitelce Hornozemplínské knihovny ve Vranově nad Teplou Mgr. Emílii Antolíkové, která se pokusila srovnat slovenské a české knihovny a odpovědět na otázku, zda jsou slovenské knihovny TOP. Za třetím posledním dnem konference udělala poetickou tečku, když zarecitovala báseň svého oblíbeného básníka Milana Rúfuse.

Mezinárodní konferenci organizovala Slezská univerzita v Opavě Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě Ústav bohemistiky a knihovnictví - oddělení knihovnictví, které již jedenáctým rokem šíří celostátní osvětovou kampaň o důležitosti knihy, knihoven a čtení. Děkan Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě renomovaný fyzik prof. RNDr. Zdeněk Stuchlík, CSc., primátor města Opavy Ing. Radim Křupala, zástupkyně Moravskoslezského kraje Ing. Jitka Koščáková a vedoucí Ústavu bohemistiky a knihovnictví Mgr. Jan Heczko, Ph.D. slavnostně zahájili 11. ročník mezinárodní konference Kniha ve 21. století. Všichni řečníci zmínili obrovský potenciál knihoven ve znalostní společnosti 21. století.

Spolupřatelé: Svaz knihovníků a informačních pracovníků 10; Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Moravská zemská knihovna v Brně

Sponzoři: Ceiba spol. s r. o.; KP-SYS spol. s r. o.; Cosmotron Bohemia s. r. o.

Mediální partneři: Národní knihovna ČR – Knihovna plus, Knihovna knihovnická revue, Bulletin SKIP

Partneři: město Opava, Moravskoslezský kraj

Více informací (prezentace, sborníky ad.) na <http://K21.fpf.slu.cz>

Další dotazy vám ráda zodpoví vedoucí oddělení knihovnictví Ústavu bohemistiky a knihovnictví Filozoficko-přírodovědecké fakulty v Opavě Slezské univerzity v Opavě PhDr. Libuše Foberová, PhD., tel.: 00420 607 755 899, email: libuse.foberova@fpf.slu.cz